

TÜRÜK

*Uluslararası Dil, Edebiyat
ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*

2018, Yıl:6, Sayı:13

Geliş Tarihi: 27.04.2018

Kabul Tarihi: 27.05.2018

Sayfa:146-161

ISSN: 2147-8872

**YENİ HİTİT YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ (B1,
B2-C1) OKUMA METİNLERİNİN DEĞERLER BAKIMINDAN
İNCELENMESİ***

Funda Amanvermez**

Özet

Çalışmanın amacı Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin Schwartz'ın değer sınıflamasına göre kültürel ve bireysel değerler bakımından incelenmesidir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi ile yapılmıştır. Örneklem seçimi seçkisiz örnekleme yolu ile yapılmıştır. Belirlenen örneklem içerisinden ölçüt örnekleme ile çalışılacak dokümanlar belirlenmiştir. Verilerin toplanmasında belirlenen dokümanlarda yer alan okuma metinlerinden yararlanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analizden yararlanılmıştır. Sonuç olarak okuma metinlerindeki bireysel değerlerin kültürel değerlerden daha fazla olduğu görülmüştür. Bireysel değerlerde “evrenselcilik ve iyimserlik” değer grubu diğer değer gruplarından (başarı, hazcılık, uyarılım, öz yönelim, uyum ve güvenlik) daha fazla yer almıştır. Farklı kültürlerden bireylerin bulunduğu ortamlarda “evrensel değerlere saygılı olma, yardımsever olma”yla ilgili değerlere yer verilmesi uygun olabilir. Ancak bireysel değerler bireyin önceliklerine ve başka etkenlere göre değişebilir bu bakımdan ders kitaplarında bireysel ve kültürel değerlere dengeli bir şekilde yer verilmesinin uygun olacağı ifade edilebilir. Kültürel değerlerde geleneksel ve tarihi değerler üzerinde durulmuştur. Seviye bakımından ise orta düzeydeki B-1 ders kitabında ileri seviyedeki B2-C1 ders kitaplarından daha fazla kültürel değere yer verildiği görülmüştür. Yeni Hitit Türkçe Ders Kitaplarında seviye arttıkça

* Çalışmanın özeti 28-30 Eylül 2017 tarihinde gerçekleştirilen UTEOK'ta (10. Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı) sözlü bildiri şeklinde sunulmuştur.

** Araştırma Görevlisi, Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, orcid.org/0000-0002-5913-122X, fundaamanvermez@hotmail.com

kitaplarda yer alan kültürel değerlerin azaldığı görülmektedir. Bu durum dikkate alındığında kültürel aktarımın derinlemesine gerçekleşmesi gereken ileri düzey C-1 ders kitabının kültürel değer aktarımında B-1 düzeyine göre yetersiz kaldığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Değer, Okuma Metni, Yabancılar İçin Türkçe

REVIEW OF READING TEXTS IN YENI HITIT TURKISH TEXTBOOKS (B1, B2-C1) FOR FOREIGNERS IN TERMS OF VALUES

Abstract

The aim of the study is to review the reading texts in the Yeni Hitit Turkish textbooks for Foreigners in terms of cultural and individual values according to Schwartz's value classification. The study was conducted through a document review among qualitative research methods. The sample was randomly determined. The documents to be studied by the criterion sampling from the specified sample have been determined. The reading texts contained in the specified documents were used to collect data. Descriptive analysis was used in the analysis of the data. As a result of this, individual values in reading texts were found to be higher than cultural values. "Universalism and optimism" value group took place more than other values groups (success, hedonism, aversion, self-direction, harmony and security) in the individual values. It can be said that it is appropriate to include values related to "being respectful to universal values, being helpful" in the environments where individuals from different cultures are present. However, individual values may vary according to the priorities of the individual and other factors. Therefore, it can be said that it is appropriate to place individual and cultural values balanced in textbooks. Traditional values and historical values are emphasized in cultural values. In terms of level, it has been seen that more cultural values are placed in the medium level B-1 course book than advanced B2-C1 textbooks. In the Yeni Hitit Turkish Course Books, the cultural values in the books decrease. Taking this into consideration, it can be said that the advanced C-1 textbook, in which cultural transmission has to be realized in depth, is inadequate compared to the level of B-1 in the transfer of cultural value.

Keywords: Culture, Value, Reading Text, Turkish for Foreigners

1. Giriş

Dil düşüncenin yazıyla veya sözle somutlaşmış halidir. Bu bağlamda sesler birleşerek heceleri, heceler birleşerek sözcükleri ve ekleri, sözcüklerle çekim ekleri de birleşerek ve belli bir sırayla dizilerek tümceleri oluştururlar. Tümceler bir araya gelerek metinleri oluşturur, metinlerin içinde yer aldığı bağlam ise hayattır (Erkman-Akerson, 2008: 114). Çünkü kültürel değişim süreci içinde bilginin kurgulanması ve düzenlenmesi metinler aracılığıyla olur. Dil

açısından bakıldığında bilginin büyük bir kısmı önce metin olarak oluşur, sonra da yalnızca metinler aracılığıyla sunulur ve biriktirilir. Bu anlamda metinler tarihsel olduğu gibi dizgisel olarak da bilginin dilsel oluşturuluş biçimidir. Bunun için de ortak bilginin oluşmasını ve düzenlenmesini sağlayan en önemli toplumsal araçlardır (Şenöz, 2005: 13). Dildeki bir sözcüğün bile ulusun inançları, gelenekleri, bireylerin kendi aralarındaki davranış ve ilişkileri, maddi ve manevi kültürü üzerinde fikir verebildiği düşünüldüğünde dil öğretiminde dil ile kültür arasındaki ilişki göz ardı edilmemelidir. (Aksan, 1995: 67).

Son yıllarda ülkemizde ve yurt dışında Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesiyle ilgili çalışmalar hız kazanmıştır. Dil öğretiminde dilin yapısal özellikleri kadar o dilin kullanıldığı çevreye özgü kültürü, bakış açısını öğretmek de önemlidir. Yabancı dile hâkim olmanın ilk şartı o toplum gibi düşünebilmektir (Er, 2006: 1). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin karşılaştığı sorunlar arasında hedef dilin konuşulduğu çevrede, kültürel birikimin ardındaki değerleri bilmemekten kaynaklanan uyumsuzluk söz konusu olabilmektedir. Hedef dile özgü düşünce sitemini ya da bakış açısını kazanmak ise o toplumun bakış açısını, geleneklerini, kültürünü oluşturan değerlerin farkına varmakla gerçekleşebilir. Yabancı bir dili öğrenen kişi hedef dilin iletişim açısından gerekli olan kültürel verilerini öğrenmeli, iletişim becerilerini edinmelidir (Demircan, 1990: 26). Bu bakımdan toplumları özelleştiren, bireyleri ise toplumsallaştıran değerlerin hedef dil öğrencileri için hazırlanan öğretim programlarında ve ders kitaplarında yer alması gerekmektedir. Topluma özgü değerlerin ders kitaplarında dengeli bir şekilde yer almasıyla dil öğretimiyle hedeflenen kültür aktarımı sağlanabilir.

Değer bir sosyal grubun veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul edilen; onların ortak duygu, düşünce, amaç ve menfaatini yansıtan genelleştirilmiş temel ahlaki ilke veya inançlara denir (Kızılcıkelik ve Erjem, 1994: 99). Dolayısıyla bir toplum içerisinde var olan değerler bütünü o toplumun kültürünü de oluşturmaktadır. Toplumsallığın en önemli özelliği, toplumu oluşturan bireylerin topluluğun değerlerini kabul ederek ona uygun yaşayabilmesidir (Güngör, 2008).

Değerler bir bakıma bireyin içinde bulunduğu çevreye, ortaya uymasını sağlar. Yabancı dil öğrenen bireylerin o topluma uyum sağlayabilmesi için topluluk değerlerini öğrenmesi gerekmektedir. Topluma özgü değerlerin öğrenilmesi hem hedef dile özgü kültürel özelliklerin farkına varılmasında hem de kültür karşılaştırmalarının yapılmasında önemlidir. Ozil (1991: 96) yabancı bir dili ilk kez öğrenen bir öğrencinin yeni bir dili öğrenmenin yanında o coğrafyayı ve kültürünü de tanıdığını belirtmektedir.

Her toplum kendi inanç, tutum, arzu ve istekleri doğrultusunda farklı değerleri ön plana çıkarmaktadır. Bireylerin sahip olduğu değerlerin ortaya çıkmasında etkili olan temel ihtiyaç ve gereklilikler şunlardır (Schwartz, 1992):

1. *Bireylerin kendi biyolojik ihtiyaçlarından doğan gereklilikler*
2. *Düzenli sosyal ilişkilere duyulan gereklilik*

3. *Toplumun hayatını sağlıklı bir şekilde devam ettirmesi için gerekli olan hususlar.*

Bununla birlikte değerler belli özelliklere göre toplum tarafından kabul görmektedir. Topluma yön veren, ideal davranış ve tutumların oluşmasını sağlayan özelliklerden bazıları şunlardır (Aydın ve Gürler, 2014: 7):

1. *Tarihi birikimlerden oluşan köklü inançlardır.*

2. *Üzerinde görüş birliğine varılmış kabullerdir.*

3. *Sosyal hayatı düzenleme rolleri vardır.*

4. *Sosyal kontrol unsurlarıdır.*

5. *Kültürün devamlılığını sağlarlar.*

6. *Farklılıkların çarpıştığı noktada ortak anlaşma zemini oluştururlar.*

7. *Yaşayarak öğrenilirler dolayısıyla öğretilir ve öğrenilebilir.*

8. *Toplumsal beklentilere aykırı olabilecek dürtü ve davranışları sınırlandırır.*

9. *Farklı disiplinlerde (ekonomi, sosyoloji, işletme, eğitim vb.) farklı anlam çerçevesini çağrışırlar.*

Değerlerin belirlenmesinde kesin bir görüş birliği bulunmamaktadır. Değer kavramını ele alarak yapılan birçok çalışmada değerler sınıflandırılmıştır. Bu sayede araştırmacılar değerlerle ilgili farklı bakış açıları oluşturmuşlardır. Bilinen değer sınıflamalarından bazıları şunlardır (Bolat, 2016: 332-336):

- *Güngör 'ün değer sınıflaması,*
- *Spanger 'in değer sınıflaması,*
- *Allport, Vernon ve Lindzey 'in değer sınıflaması,*
- *Rokeach 'ın değer sınıflaması,*
- *Schwartz 'ın değer sınıflaması.*

Değerlerin sınıflandırmasında özellikle Schwartz'ın (1992) değer sınıflandırması değer eğitimi alanında sıkça kullanılmaktadır. Schwartz'ın yapmış olduğu bu kapsamlı çalışma araştırmacılar tarafından aynen alınıp kullanılmış ya da araştırmacının uygulama yaptığı topluma uygun olarak bazı eklemeler yapılarak kullanılmıştır. Schwartz'ın değer sınıflamasının çalışmaya konu olma sebebi dünyada kabul gören bir sınıflama olmasından kaynaklanmaktadır.

Schwartz, 1992 yılında kişilerin değer eğilimlerinin içerik ve yapısı hakkında aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 60'ı aşkın ülkede bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmanın sonucunda kabul gören evrensel 10 değer tipi ile bunların içerdiği 56 alt değeri kapsayan bir sınıflandırma oluşturmuştur (Schwartz, 1996). Bireylerin kişisel özelliklerinden ya da toplum içerisindeki ihtiyaçlarından doğan değer boyutları şunlardır:

Tablo 1. Schwartz'ın Değer Sınıflaması**Değerler, Tanımlar ve İçerdiği Alt Değerler**

1. Güç: Sosyal konum ve saygınlık isteğidir. İnsanlar ve kaynaklar üzerinde denetim veya kontrol gücü, sosyal güç sahibi olmak, otorite sahibi olmak, zengin olmak, toplumdaki görünümü koruyabilmek, insanlar tarafından benimsenmek.

2. Başarı: Kişinin sosyal standartları temel alarak kişisel yetenekleri göstermedeki başarısıdır. Başarılı olmak, yetkin olmak, hırslı olmak, sözü geçen biri olmak, zeki olmak.

3. Hazcılık: Kişinin kendi yaşantı ve faaliyetlerinden duyduğu zevktir. Zevk ve duyuların kişisel olarak ödüllendirmesi, hayattan tat almak.

4. Uyarılım: Yeniliklere ve fırsatlara açık olmak, hayata meydan okumak. Heyecan duyma, hayata meydan okuma ve yenilik arayışı, cesur olmak, değişken bir hayat yaşamak.

5. Öz yönelim: Bağımsız düşünceye sahip olma ve kendi davranışlarını seçebilme. Keşif ve inceleme. Yaratıcı olmak, merak duyabilmek, özgür olmak, kendi amaçlarını seçebilmek, bağımsız olmak, özsaygı.

6. Evrenselcilik: Evrensel değerlere saygılı olma, hoşgörülü olma, tüm insanların ve doğanın iyiliğini koruma isteğidir. Anlayışlı, takdir edici ve hoşgörülü olma, insanların ve tabiatın iyiliğini gözetme, açık fikirli olmak, erdemli olmak, toplumsal adalet, eşitlik, barış içinde bir dünya istemek, güzelliklerle dolu bir dünya, doğayla bütünlük içinde olmak.

7. İyilikseverlik: Kişisel temas içinde bulunulan kimselerin iyiliğini gözetme, geliştirme ve koruma. Toplumsal etkileşimle ilgilidir. Yardımsever olmak, dürüst olmak, bağışlayıcı olmak, sadık olmak, sorumluluk sahibi olmak, gerçek arkadaşlık, olgun sevgi.

8. Gelenek: İçinde bulunduğu kültürün fikir ve gelenekleri kabul etme ve bunlara bağlı olma. Dinin ya da geleneksel kültürün bir takım âdet ve fikirlerini kabul etme, bağlanma ve saygı duyma, alçak gönüllü olmak, dindar olmak, hayatın bana verdiklerini kabullenmek, geleneklere saygılı olmak, ılımlı olmak.

9. Uyum: Sosyal beklentilere ve normlara karşı gelmeme, başkalarını rahatsız etmeme. Kibar olmak, itaatkâr olmak, ana babaya ve yaşlılara değer vermek.

10. Güvenlik: Toplumun, ilişkilerin ve kişilerin kendi güvenliği, huzur ve istikrarı. Ulusal güvenlik, toplumsal düzenin sürmesini istemek, temiz olmak, aile güvenliği, iyiliğe karşılık vermek, bağlılık duygusu, sağlıklı olmak.

Yukarıda belirtilen 10 bireysel değer dünya genelindeki kültürlerde bulunma derecelerine göre değerlendirilmiştir. Bu değerlerin sıralaması bireylerin ve genel olarak toplumların olaylara yaklaşımı hakkında fikir vermektedir.

Schwartz, değerleri bireysel ve kültürel olmak üzere iki seviyede incelemiştir (Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000). Bireysel seviyedeki incelemelerde değerler, kişilerin hayatlarını

yönlendirmedeki önemlerine göre ele alınır. Bu bakımdan kişiden kişiye değişkenlik gösterebilir. Kültürel seviyedeki değerler incelemesinde ise amaç toplum genelinde paylaşılan ve toplumsal normlara dayanan soyut fikirlere ilişkin bilgi üretmektir (Aydın ve Gürler, 2012: 12-13).

Kültürel iletişimde değerler eğitiminde en çok tercih edilen yöntem telkin yoluyla yapılan eğitimidir. Bu yöntem, öğrencilerin okuma metinleri ve diğer akademik uygulamalarla kendilerine iletilen birtakım değer ve erdemleri sınıf içinde almasıyla gerçekleşir (Ekşi ve Katılmış, 2011: 16). Bu sayede öğrencilerin gündelik yaşama ve içinde bulunduğu topluma uyum sağlama süreci hızlanır. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni'ne göre yabancı dil öğretiminde ortak bir standart oluşturmak, kültür ve dil çeşitliliğini korumak, uluslararası bildirişimi etkili hale getirmek için kültür aktarımına önem verilmiştir. Buna göre bir topluma özgü kültürel özellikler şunlarla ilişkilendirilebilir (ADOÇ, 2013, 103-104): günlük yaşam, yaşam koşulları, kişiler arası ilişkiler, değerler, inançlar, tutumlar, beden dili, sosyal gelenekler ve geleneksel davranışlar.

Kültürün toplumsal olduğu kadar evrensel bir boyutu da bulunmaktadır. Dinî inançlar, tabular, birlikte yaşanmış ortak tarih vb. gibi başka ülke ve bölgelerdeki sosyal grupların değer ve inançlarına ilişkin bilgi kültürlerarası bildirişim açısından çok önemlidir (ADOÇ, 2013). Evrensel kültür unsurları aracılığıyla dil öğrenen bireyler hedef dilin kültürüyle kendi kültürü arasında bağ kurabilme imkânı yakalayabilir. Bu bakımdan dil öğretiminin temelini oluşturan ders kitapları kültür aktarımının önemli bir unsurudur. Ders kitapları hedef dilin kültürel özelliklerini yansıtmalı ve kültürle ilgili önyargılardan arınmış etkinlikler sunabilmelidir (Haley ve Austin, 2004; Akt. Okur ve Keskin, 2013).

Yabancı dil öğretiminde kültür karşılaştırmalarına olanak sağlayan metinlerle çalışmak, öğrenciye dil bilgisinin yanı sıra kişisel deneyimlerini artırmak, değişik bakış açıları kazandırmak, bilgi düzeyini yükseltmek, kendi koşullarını başka ülkelerin koşullarıyla karşılaştırmak gibi olanaklar sağlar (Tapan, 1989: 187). Bu olanakların sağlanması ise derste metinler aracılığıyla olur. Bu bakımdan yabancı dil öğretiminde hazırlanan kitaplardaki metinlerde kültürel iletişimi sağlayacak metinlere yer verilmesi gerekmektedir.

Avrupa Dilleri Ortak Öneriler Çerçevesi'nde (2013) kültürel öğeler "Sosyokültürel Bilgi" başlığı altında ele alınmış ve dil öğrenenlerin hedef dilin konuşulduğu kültüre ilişkin bilgiye özellikle dikkat etmeleri gerektiği belirtilmiştir. Dolayısıyla bir dilin yabancıya öğretilmesi için hazırlanan materyallerde kültürel unsurların ya da o topluma özgü değerlerin nasıl verilmesi gerektiğine ilişkin çalışmalar yoğunluk kazanmıştır. Ülkemizde yabancılar için Türkçe ders kitaplarındaki kültür aktarımı ile ilgili çalışmalara bakıldığında kültürel değerlerin tek başına ele alınarak kendi içinde çeşitli açılardan sınıflandırıldığı görülmekte ve buna göre ders kitaplarındaki yeterliliği ya da yetersizliğinden bahsedilmektedir (Okur ve Keskin, 2013; Kutlu, 2014; Bayraktar, 2015). Bu çalışmada ise kültürel değerlerin yabancılar için Türkçe ders kitaplardaki yeri evrensel bir değer sistemi içerisinde karşılaştırmalı olarak gösterilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın amacı Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin Schwartz'ın değer sınıflamasına göre kültürel ve bireysel değerler bakımından incelenmesidir. Temel seviyedeki öğrenciler anlamdan ziyade

dil kurallarını öğrenmeye çalışmaktadır; orta ve ileri düzey dil kullanıcıları ise anlam üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu bakımdan değer aktarımında verilmek istenen mesajın orta ve ileri seviyelerde daha doğru bir biçimde hedef kitleye ulaşacağı söylenebilir dolayısıyla çalışmada orta ve ileri düzey ders kitapları incelenmiştir. Bu doğrultuda şu sorulara cevap aranmıştır:

1. B1 ders kitaplarında, okuma metinlerindeki bireysel ve kültürel değerler nelerdir?
2. B2 ders kitaplarında, okuma metinlerindeki bireysel ve kültürel değerler nelerdir?
3. C1 ders kitaplarında, okuma metinlerindeki bireysel ve kültürel değerler nelerdir?

2. Yöntem

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi ile yapılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

2.1. Örneklem Seçimi

Doküman incelemesine dayalı araştırmalarda, tüm doküman verisinin analiz edilmesi mümkün olmayabilir. Bu durumda araştırmacı araştırmaya konu olabilecek dokümanlar arasından belirli bir örneklem yöntemi kullanarak bir grup dokümanı ya da bu dokümanların belirli bölümlerini seçebilir (Yıldırım ve Şimşek: 227).

Çalışmada örneklem seçiminde seçkisiz örneklemeden yararlanılmıştır. Bu doğrultuda yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanan ders kitabı setlerinden Ankara TÖMER tarafından hazırlanan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitapları ele alınmıştır. Sonrasında ise ölçüt örnekleme yoluyla düzeylere göre hazırlanmış olan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setinin B1 (orta), B2-C1 (ileri) seviyesindeki okuma metinleri üzerinde çalışılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemindeki temel anlayış araştırmacı tarafından oluşturulabilen ölçüt ya da ölçütlere uygun olarak çalışmanın yapılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek: 140). Değer aktarımında verilmek istenen mesajın orta ve ileri seviyelerde metinler aracılığıyla daha doğru bir biçimde hedef kitleye ulaşacağı söylenebilir dolayısıyla çalışmada orta ve ileri düzey ders kitapları ölçüt olarak belirlenmiştir.

2.2. Verilerin Toplanması

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni uyarınca yabancı dil öğretim kitapları temel (A1-A2), orta (B1-B2) ve ileri (C1-C2) düzey olmak üzere seviyelendirilmiştir. Ayrıca dil öğrenenlerin, hedef dilin kültürüne ilişkin bilgi sahibi olmaları için her seviyedeki kitaplarda kültürel aktarımı sağlayacak değerlere yer verilmesi gerektiği de belirtilmiştir. Çalışmada değerler Schwartz'ın evrensel değer sistemi içerisinde incelenmiştir. Temel dil seviyesindeki dil kullanıcıları için dilin kurallarını öğrenmek ve dili kullanabilmek önceliklidir. Dolayısıyla kültürel aktarımın derinlemesine gerçekleşmesi orta ve ileri düzeylerde olabilir. Bunun için Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe (B1, B2-C1) ders kitabındaki okuma metinlerinde yer alan değerler bireysel ve kültürel değerler olmak üzere iki ana temaya ayrılmış ve temalara uygun olarak kodlanmıştır. Schwatz'ın değer ölçeğinin Türkçeye çevrilmesi üç sosyal psikoloji uzmanı tarafından yapılmıştır. Kuşdil ve Kağıtçıbaşı tarafından yapılan çalışmada (2000)

değerlerin güvenilirlik katsayıları .51-77 değer grupları için .77-83 arasında değişmektedir. Sonuç olarak 10 tane temel değer ve bu değerlere ilişkin 56 tane alt değer bulunduğ u bir ölçek elde edilmiştir. Çalışmada bireysel değerler için oluşturulan tema ve kodlar bu bağlamda oluşturulmuştur (Bireysel değerler tablo 1’de açıklanmıştır). Kültürel değerler daha önce yapılan çalışmalar da dikkate alınarak (Oğuz, 2004; Okur, 2013; Okur ve Keskin, 2013) 7 ana tema ve buna ilişkin alt temalar bağlamında incelenmiştir. Araştırmacılar tarafından oluşturulan yabancılar için Türkçe ders kitaplarında yer alabilecek kültürel değerler ve bu değerlere ilişkin alt değerler tablo 2.’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Metinlerde Bulunabilecek Kültürel Değerler

Değerler	Alt Değerler
1.Günlük Yaşam	<i>Yiyecek-içecek, yemek zamanı, sofr a adabı, resmi tatiller-çalışma zamanları, boş zaman etkinlikleri, hobiler, karşılıklı konuşmalarda yaş a, cinsiyete, yakınlık derecesine, sosyal statüye, resm iyete göre kullanılacak sözler ve kalıplar, yeme içme alışkanlıkları, oyunlar, spor, müzik.</i>
2.Kişilerarası İlişkiler	<i>Kişiler, selamlaşma ifadeleri ve davranışları, aile yapıları ve ilişkileri, kuşaklar arası ilişkiler, politik ve dinsel gruplar arası ilişkiler, konuk etme, ikram ve hediyeler vd.</i>
3.Değerler ve Eğitim	<i>Değerler, eğitim, dil ve tarih bilinci/sevgisi, vd.</i>
4. Edebiyat, Sanat ve Müzik	<i>Edebiyat, müzik, sanat, görsel sanatlar, el sanatları geleneği vd.</i>
5.Gelenekler ve Folklor	<i>Özel günler ve gelenekler, sözlü anlatımlar ve sözlü gelenekler, dini kurallara dayalı davranışlar, doğum-evlilik gelenekleri, festivaller, törenler, kutlamalar, danslar, toplumsal uygulamalar, ritüeller, batıl inançlar, halk bilgisi, evren ve doğ a ile ilgili uygulamalar vd</i>
6.Sosyal Yaşam	<i>Moda, yasaklar, alkış ve güzel hareketler vd.</i>
7.Coğrafya ve Mekân	<i>Yer bildiri mi (iller ve/veya diğer mekânlar).</i>

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde “MAXQDA 12” programından yararlanılarak betimsel analiz yapılmıştır. Betimsel analizde araştırma sorularından, araştırmanın kavramsal çerçevesinden ya da görüşme ve/veya gözlemde yer alan boyutlardan yola çıkarak veri analizi için bir çerçeve oluşturulur. Bu çerçeveye göre verilerin hangi temalar altında düzenleneceği ve sunulacağı belirlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Çalışmada elde edilen veriler Schwartz’ın evrensel değer sistemi içerisinde incelenmiştir. Doküman analizi çalışmalarında alandaki kuramlardan yararlanılarak önceden oluşturulmuş kategoriler araştırmanın amacına uygun

olarak kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 228). Metinlerde yer alan ifadelerin önceden belirlenen tema ve kodlara uygunluğu için uzman görüşünden yararlanılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde B1, B2-C1 ders kitaplarında yer alan bireysel ve kültürel değerlerin kitaplarda yer alma sıklığına ve nasıl yer aldığına bakılmıştır.

Tablo 3. B1, B2 ve C1 Ders Kitaplarında Bulunan Bireysel Değerler

Bireysel değerler	Alt değerler	B1 <i>f</i>	B2 <i>f</i>	C1 <i>f</i>
1. Güç	İnsanlar ve kaynaklar üzerinde denetim veya kontrol gücü, sosyal güç sahibi olmak, otorite sahibi olmak, zengin olmak, toplumdaki görünümü koruyabilmek, insanlar tarafından benimsenmek.	-	2	-
2. Başarı	Başarılı olmak, yetkin olmak, hırslı olmak, sözü geçen biri olmak, zeki olmak.	18	1	-
3. Hazcılık	Zevk ve duyuların kişisel olarak ödüllendirmesi, hayattan tat almak.	3	4	-
4. Uyarılım	Heyecan duyma, hayata meydan okuma ve yenilik arayışı, cesur olmak, değişken bir hayat yaşamak.	2	-	-
5. Öz yönelim	Yaratıcı olmak, merak duyabilmek, özgür olmak, kendi amaçlarını seçebilmek, bağımsız olmak, özsaygı.	6	3	2
6. Evrenselcilik	Anlayışlı, takdir edici ve hoşgörülü olma, insanların ve tabiatın iyiliğini gözetme, açık fikirli olmak, erdemli olmak, toplumsal adalet, eşitlik, barış içinde bir dünya istemek, güzelliklerle dolu bir dünya, doğayla bütünlük içinde olmak.	23	1	-
7. İyilikseverlik	Yardımsever olmak, dürüst olmak, bağışlayıcı olmak, sadık olmak, sorumluluk sahibi olmak, gerçek arkadaşlık, olgun sevgi.	7	1	-
8. Gelenek	Dinin ya da geleneksel kültürün bir takım âdet ve fikirlerini kabul etme, bağlanma ve saygı duyma, alçak gönüllü olmak, dindar olmak, hayatın bana verdiklerini kabullenmek, geleneklere saygılı olmak, ılımlı olmak.	2	-	-
9. Uyum	Kibar olmak, itaatkâr olmak, ana babaya ve yaşlılara değer vermek.	-	-	-
10. Güvenlik	Ulusal güvenlik, toplumsal düzenin sürmesini istemek, temiz olmak, aile güvenliği, iyiliğe karşılık vermek, bağlılık duygusu, sağlıklı olmak.	3	-	-
Toplam		64	12	2

Tablo 3.'e bakıldığında bireysel değerlere en fazla B1 (orta seviye) düzeyindeki ders kitaplarında en az ise C1 (ileri) düzeyindeki ders kitaplarında yer verildiği görülmektedir.

B1 düzeyindeki ders kitaplarında en çok evrenselcilik (23) ve başarı (18) temalı bireysel değerlere yer verildiği görülmektedir. Güç ve uyum temalı bireysel değerlere ise yer verilmediği görülmektedir. Yani Schwartz'ın değer listesindeki 8 temaya yer verilmiştir. Toplamda ise 24 farklı bireysel değer koduna (64) yer verilmiştir. B2 düzeyi ders kitaplarında güç (2), başarı (1), hazcılık (4), özyönelim (3), evrenselcilik (1), iyilikseverlik (1) olmak üzere 9 farklı bireysel değere (12) yer verilmiştir. C1 ders kitabına bakıldığında bireysel değerlerde

sadece öz yönelim (2) temasında değer bulunduğu görülmektedir. Bireysel değerler ders kitaplarında şöyle ifade edilmiştir:

Güç: Sosyal konum ve saygınlık isteğidir. İnsanlar tarafından kabul görmek, zengin olmak ya da otorite sahibi olmak birçok toplumda kabul gören bir değerdir. Güç değeri şöyle ifade edilmiştir.

“Karşılaşabileceğiniz zor günleri düşünün. Sağlıklıyken kazanmazsanız yarın başınıza bir şey geldiğinde ne harcayacaksınız? Eliniz ayağınız tutuyorken yoğun çalışıp çok para kazanın. kendinizi yormaktan kaçınmayın.” (B2, Paranın Ne Önemi Var, s.54)

Başarı: Kişinin sosyal standartları temel alarak kişisel yetenekleri göstermedeki başarısıdır. Belli bir konuda başarılı olmak, yetkin olmak, hırslı olmak gibi.

"Bazı hayaller ise imkânsız gibi görünür ama çalışarak bunları geliştirmek mümkündür. Bunlar için önümüze hedef koymak ve o hedefe ulaşmak için çalışmak gerekir. Unutmamak gerekir ki insanlar büyük buluşları, imkânsız hayaller uğruna günlerce çalışarak gerçekleştirmişlerdir.« (B1, Bir Dilek Tut, s. 30)

Hazcılık: Kişinin kendi yaşantı ve faaliyetlerinden duyduğu zevktir. Zevk ve duyuların kişisel olarak ödüllendirmesi, hayattan tat almak hazcılık değerini yansıtmaktadır.

“Her insanın güzellik duygusuna ve güzele karşı bir ilgisi vardır. Giysilerimizde biçim ve renk uyumuna dikkat ederiz. Ev eşyalarımızı yerleştirirken güzel görünmesine özen gösteririz. Düzgün görünümlü çiçeklerle süslenmiş bir masada yemek yemek iştahımızı açar. Güzel bir müzik eşliğinde iş yapmak verimi artırır.” (B1, Sanat ve Türleri, s. 67)

“Bugün bu şartlarda, elimizdeki maddi olanaklarla ne kadar mutlu olduğumuzla ilgilenelim derim ben. Çok paranın mutluluk için şart olduğunu düşünmek yerine onun mutluluğu sadece artırabileceğini fark edelim.” (B2, Ah Bir Zengin Olsam, s. 57)

Özyönelim: Bağımsız düşünceye sahip olma ve kendi davranışlarını seçebilme. Keşif ve inceleme. Yaratıcı olmak, merak duyabilmek, özgür olmak, kendi amaçlarını seçebilmek, bağımsız olmak, kişinin kendisine duyduğu özsaygısı farklı toplumlar tarafından benimsenmiş evrensel özyönelim içeriğini oluşturmaktadır.

«Çocukluğumdan beri seçimlerimden mutlu olmaya çalıştım. Her zaman kararlarımı kendim aldım ve sonuçlarına razı oldum.» (B1, Hayatımda Keşke Yok!, s. 34)

“Cousins negatif düşüncenin beden üzerinde olumsuz etkileri olduğu fikrinden yola çıkarak olumlu düşüncelerin aksi etkiye sahip olacağını düşünüp hastalığı süresince her gün kendisine kahkahalar attıran video kasetler ile televizyon programları izlemeye koyulmuş. ... Sonuçta kahkahalardan şifa bulan biri olarak tıp tarihine geçmiş ve yeniden doğmuşçasına hayata dört elle sarılmaya devam etmiş.” (C1, Mizahın Gücü, s. 80)

Uyarılım: Yeniliklere ve fırsatlara açık olmak, hayata meydan okumak. Heyecan duyma, hayata meydan okuma ve yenilik arayışı, cesur olma, değişken bir hayat yaşamayı çağırıştırılmaktadır.

«Dee Caffari dünyayı tersten dolaşarak zoru başarmış. Cesur yelkenci, yolculuğu için "Bir bakıma doğaya karşı savaşa benziyordu. Hiçbir yardımcım olmadan tek başıma yolculuğa çıkarak kendimi ateşe attım. Bu yolculuk sırasında pes etmemem gerekiyordu. Belki çok zordu ama bunu başardım.» (B1, Sınırları Zorlamak, s. 39).

Evrenselcilik: Evrensel değerlere saygılı olma, hoşgörülü olma, tüm insanların ve doğanın iyiliğini koruma isteğidir. Anlayışlı, takdir edici ve hoşgörülü olma, insanların ve tabiatın iyiliğini gözetme, açık fikirli olmak, erdemli olmak, toplumsal adalet, eşitlik, barış içinde bir dünya istemek, güzelliklerle dolu bir dünya, doğayla bütünlük içinde olmak gibi.

«Tabiatla kol kola olmak yaşama saygıyı getirir. Hayat orada her anı ile gözlerinizin önünde cereyan eder ve insan yüzlerce mucizeye tanık olur. Tabiatla dost bir insan, bir çiçeği dahi koparamaz. İnsan dostuna zarar verir mi?» (B1, Tabiatla Geçen Çocukluğumuz, s. 94)

«Küresel ısınma ve diğer çevre sorunlarının önüne geçilmesi için üzerimize düşen görevler nelerdir? İşe, elektronik araçları ve tüketim maddelerini bilinçli ve sınırlı kullanmakla başlayabiliriz.» (B1, Küresel Isınma, s. 98)

"Türkçe aracılığıyla öğrendiğim yeni bilgilere göre bambaşka görüş açıları buluyordum. İnsan yaşamının yeni hücrelerine girer gibi bu dilin içine giriyordum. Dilin kültürel günlük yaşamdaki anlamlarını özümsemeyi ve bunun yanında konuşmaya dayanmayan sözsüz iletişim biçimlerini kullanmayı öğreniyordum. Artık kendimi yeni bir topluluğun üyesi olarak hissediyordum, hala da hissediyorum. Artık iki dünyam var ve ikisinden de öğütler alabiliyorum, iki dilde düşünceler dünyasında dolaşabiliyorum...» (B2, İkinci Dilim Türkçe, s. 68).

İyimserlik: Kişisel temas içinde bulunulan kimselerin iyiliğini gözetme, geliştirme ve koruma. Toplumsal etkileşimle ilgilidir. Yardımsever olmak, dürüst olmak, başışlayıcı olmak, sadık olmak, sorumluluk sahibi olmak, gerçek arkadaşlık, olgun sevgi iyimserlik değerini yansıtmaktadır.

"Hiç unutmam, babam "Aferin oğlum. Başarısız olman o kadar önemli değil. Çalışırsan zayıf notlarını düzeltirsin. Önemli olan bize yalan söylememen." dedi. O günden sonra ailemden hiçbir şey saklamadım, onlara karşı hep dürüst oldum." (B1, Bir Okul Anısı, s. 5)

Gelenek: İçinde bulunduğu kültürün fikir ve gelenekleri kabul etme ve bunlara bağlı olma anlamına gelmektedir.

«Hıdırellez gecesini Hızır peygamberin yeryüzüne geleceği ve uğradığı yerlere bereket vereceği inancıyla yiyecek kaplarının ve para keselerinin ağızları açık bırakılır.» (B1, Bahar Bayramı, s. 130)

Güvenlik: Toplumun, ilişkilerin ve kişilerin kendi güvenliği, huzur ve istikrarı. Ulusal güvenlik, toplumsal düzenin sürmesini istemek, temiz olmak, aile güvenliği, iyiliğe karşılık vermek, bağlılık duygusu, sağlıklı olmak farklı toplumlar tarafından kabul görmüş güvenli olmaya yönelik değerlerdir.

«Formda ve sağlıklı bir insanın iyi bir dış görünüşü vardır, kasları kuvvetli, vücudu esnek, kalp ve damar sistemi dayanıklıdır. Ancak daha da önemlisi o insan streslerinden, günlük yorgunluklarından kurtulabilmiş, yaşamdan mutluluk duymayı öğrenmiştir.» (B1, Sağlık ve Spor, s. 19)

Tablo 4. B1, B2 ve C1 Ders Kitaplarında Bulunan Kültürel Değerler

Değerler	Alt Değerler	B1 <i>f</i>	B2 <i>f</i>	C1 <i>f</i>
1.Günlük Yaşam	<i>Yiyecek-içecek, yemek zamanı, sofrada adabı, resmi tatiller-çalışma zamanları, boş zaman etkinlikleri, hobiler, karşılıklı konuşmalarda yaşa, cinsiyete, yakınlık derecesine, sosyal statüye, resmiyete göre kullanılacak sözler ve kalıplar, yeme içme alışkanlıkları, oyunlar, spor, müzik.</i>	3	4	1
2.Kişilerarası İlişkiler	<i>Kişiler, selamlaşma ifadeleri ve davranışları, aile yapıları ve ilişkileri, kuşaklar arası ilişkiler, politik ve dinsel gruplar arası ilişkiler, konuk etme, ikram ve hediyeler vd.</i>	-	-	-
3.Değerler ve Eğitim	<i>Değerler, eğitim, dil ve tarih bilinci/sevgisi, vd.</i>	-	-	1
4. Edebiyat, Sanat ve Müzik	<i>Edebiyat, müzik, sanat, görsel sanatlar, el sanatları geleneği vd.</i>	2	1	-
5.Gelenekler ve Folklor	<i>Özel günler ve gelenekler, sözlü anlatımlar ve sözlü gelenekler, dini kurallara dayalı davranışlar, doğum-evlilik gelenekleri, festivaller, törenler, kutlamalar, danslar, toplumsal uygulamalar, ritüeller, batıl inançlar, halk bilgisi, evren ve doğa ile ilgili uygulamalar vd</i>	13	1	-
6.Sosyal Yaşam	<i>Moda, yasaklar, alkış ve güzel hareketler vd.</i>	-	-	-
7.Coğrafya ve Mekân	<i>Yer bildirim (iller ve/veya diğer mekânlar).</i>	3	-	-
Toplam		21	6	2

Tablo 4.'e bakıldığında kültürel değerlere en fazla B1 (orta seviye) düzeyindeki ders kitaplarında en az ise C1 (ileri) düzeyindeki ders kitaplarında yer verildiği görülmektedir. Kişiler arası ilişkiler ve sosyal yaşama ilişkin değerlerin hiçbir kitapta yer almadığı görülmektedir.

B1 düzeyindeki ders kitabında günlük yaşam (3), edebiyat sanat ve müzik (2), coğrafya ve mekân (3) ve gelenekler ve folklor (13) temalarındaki kültürel değerlerden bahsedilmiştir. B2 düzeyindeki ders kitabına bakıldığında günlük yaşam (4), gelenek ve folklor (1), edebiyat, sanat ve müzik (1) olmak üzere 3 farklı kültürel değere (6) yer verilmiştir. C1 düzeyindeki

ders kitabında ise kültürel değerlerde ise günlük yaşam (1) ve değerler ve eğitim (1) temasında değer bulunmaktadır. Kültürel değerlere ilişkin ifadeler şöyledir:

Günlük Yaşam: *Türkiye'nin en büyük kültürel değerlerinden olan, yemek kültürüne dair bir imgeyi kullanmak isterdim. Örneğin demli bir çay ve simit ya da köpüklü bir ayran..." (B2, Ülkemin Banknotunu Ben Tasarlasaydım, s. 56).*

Edebiyat, Sanat ve Müzik: Burada eserden bir bölüm alınarak kitapta sunulmuştur. Eserin kendisi edebî değer olarak alınmıştır.

"Romanın kahramanı Isık-Göl kıyısında dedesi, ninesi, teyzesi ve teyzesinin kocasıyla yaşayan bir çocuktur. Dede, babası ve annesi tarafından terk edilen torununa sahip çıkmıştır.« (B2, Beyaz Gemi, s. 14)

Gelenek ve Folklor: *«Türk mitolojisinde Ülgen'in Türklerin iyilik tanrısı olduğu anlatılır. Altay Türkleri, Ülgen'in Göktanrı'nın oğlu ve Gök Aleminin hükümdarı olduğu, göğün on altıncı katında yaşadığına, hava durumunu düzenlediğine inanılırdı.« (B1, Mitler, s. 114).*

«İşte size Türkiye'deki batıl inançlardan birkaç örnek... Geç saatte yemek yenen yere melek gelmez. Bir evin yakınında baykuş öterse o evde biri ölür.» (B1, Binlerce Hurafe, s.118)

Coğrafya ve Mekân: Coğrafya ve mekân değerinde B1 ders kitabında İstanbul, Nemrut Dağı ve Derinkuyu Yeraltı Şehri'nden bahseden metinlere yer verilmiştir.

Değerler ve Eğitim: Değerler ve eğitim değerinde C1 ders kitabında Türkçedeki telaffuz özellikleriyle ilgili bir metne yer verilmiştir.

Bireysel ve kültürel değerlere ilişkin tablolar ders kitaplarında yer alan metin sayılarıyla birlikte değerlendirildiğinde de değerlerin metinlerde yer alma oranının orta seviyedeki B1 ders kitabında ileri seviyedeki B2, C1 ders kitaplarından daha fazla olduğu görülmektedir.

B-1 düzeyinde yer alan 72 okuma metninin 36 tanesinde değer bulunmuştur. Bulunan değerlerin 12 tanesi kültürel; 24 tanesi ise bireysel değerdir. Yani B1 düzeyindeki okuma metinlerinde bireysel değerler kültürel değerlerden daha fazla yer almaktadır. Bununla birlikte B1 ders kitabında bulunan metinlerin %50'sinde değer bulunmaktadır

B-2 seviyesinde yer alan 22 okuma metninin 7 tanesinde değer bulunmuştur. Bu değerlerin 12 tanesi bireysel, 6 tanesi kültürel değerdir. Yani B2 düzeyindeki okuma metinlerinde bireysel değerler kültürel değerlerden daha fazla yer almaktadır. Bununla birlikte B2 ders kitabında bulunan okuma metninin %32'sinde değer bulunmaktadır.

C-1 seviyesinde yer alan 23 okuma metninin 4 tanesinde değer bulunmuştur. Bulunan değerlerin 2 tanesi kültürel; 2 tanesi ise bireysel değerdir. Bununla birlikte C1 ders kitabında bulunan okuma metninin %17'sinde değer bulunmaktadır.

4. Sonuç ve Tartışma

Sonuç olarak okuma metinlerindeki bireysel değerlerin kültürel değerlerden daha fazla olduğu görülmüştür. Bireysel değerlerde "evrenselcilik ve iyimserlik" değer grubu diğer değer gruplarından (başarı, hazcılık, uyarılım, öz yönelim, uyum ve güvenlik) daha fazla yer

almıştır. Farklı kültürlerden bireylerin bulunduğu ortamlarda “evrensel değerlere saygılı, yardımsever olmayla” ilgili değerlere yer verilmesinin uygun olduğu söylenebilir. Ancak bireysel değerler bireyin önceliklerine ve başka etkenlere göre değişebilir bu bakımdan ders kitaplarında bireysel ve kültürel değerlere dengeli bir şekilde yer verilmesinin uygun olacağı söylenebilir. Bayraktar da (2015) yapmış olduğu çalışmada A1-A2 seviyesindeki Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarında kültürel değerlerin dağılımının dengeli bir biçimde olmadığını belirtmiştir. Kutlu (2014) yapmış olduğu çalışmada kültürel öğelerin dengeli bir şekilde dağılmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Kültürel değerlerde geleneksel ve tarihi değerler üzerinde durulmuştur. Demir ve Açık (2011: 58) kültürel değerlerin aktarımında kaynak kültür, hedef kültür ve ortak kültür kavramlarına dikkat edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Kaynak kültür, öğrencinin içinde bulunduğu ve konuşmalarını, yaşayışını, düşüncelerini şekillendiren kültürdür. Hedef kültür yabancı dil öğretimi ve kültürlerarası yaklaşımla aktarılmak istenen kültürdür. Ortak kültür ise kaynak kültür ile hedef kültürün karşılaştırılması sonucu ortaya çıkan kültürdür. Diller İçin Ortak Çerçeve Metninde de (2013: 104) kültürlerarası bilinçten bahsedilmiştir. Kültürlerarası bilinç kişinin kendi kültür dünyası ile hedef dile özgü kültür dünyası arasındaki ilişkilerin bilgisi ya da bilinci ile oluşmaktadır. Böyle bir bakış açısı dil öğrenen kişinin her iki kültürü ya da başka kültürleri değerlendirerek daha geniş bir bakış açısına sahip olmasını sağlar. Bundan dolayı yabancılar Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanan okuma metinlerinin hem milli hem de evrensel kültür öğelerini yansıtması yerinde olacaktır.

Seviye bakımından ise orta düzeydeki B-1 ders kitabında ileri seviyedeki B-2, C-1 ders kitaplarından daha fazla kültürel değere yer verildiği görülmüştür. B-1 düzeyindeki öğrenciler orta düzey dil kullanıcılarıdır ve metni ana hatlarıyla anlama eğilimindedirler. C-1 düzeyindeki öğrenciler ise metni ayrıntısıyla anlayabilecek ileri düzey dil kullanıcılarıdır. Ders kitaplarında yer alan kültürel öğelerin dağılımına dil seviyelerine dikkat edilerek yer verilmesi öğrencilerin hedef kültürü tanımalarında etkili olabilir çünkü ilk seviyelerde dil kurallarını öğrenmeye çalışan öğrenciler ileri seviyelerde anlam üzerinde yoğunlaşmaktadır. Okur ve Keskin de (2013) benzer bir çalışmada orta ve üst seviye kitaplarda kültürel değerlere daha fazla yer verilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Yeni Hitit Türkçe Ders Kitaplarında orta ve ileri düzeylerde seviye arttıkça kitaplarda yer alan kültürel değerlerin azaldığı görülmektedir. Bu durum dikkate alındığında kültürel aktarımın derinlemesine gerçekleşmesi gereken ileri düzey C-1 ders kitabının kültürel değer aktarımında B-1 düzeyine göre yetersiz kaldığı söylenebilir. Dil öğretiminde amaç bireyin hedef dilde iletişim kurabilmesini sağlamaktır. Hedef dili öğrenmek kültürel bağlamdan ayrılamayacağına göre yabancılar Türkçe öğretimi için hazırlanan materyallerde hangi seviyede hangi kültürel değerlerin dilin hangi özelliklerinden yararlanılarak nasıl kullanılacağı sistemli bir biçimde düzenlenmelidir.

Kaynaklar

Aksan, D. (1995). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: TDK Yayınları.

- Ankara Üniversitesi TÖMER (2009). *Yeni Hitit 3 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Ankara Üniversitesi TÖMER (2013). *Yeni Hitit II Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*, 4. baskı, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Ayata-Şenöz, C. (2005). *Metin dilbilim ve Türkçe*. İstanbul: Multilingual Yayıncılık.
- Aydın, M. Z. ve Gürler, Ş. A. (2012). *Okulda Değerler Eğitimi Yöntemler- Etkinlikler- Kaynaklar*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Aydın, M. Z. ve Gürler, Ş. A. (2014). *Okulda Değerler Eğitimi Yöntemler- Etkinlikler- Kaynaklar*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Bayraktar, S. (2015). Yeni Hitit1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabının Kültür Aktarımı Açısından İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, S. 2, 7-23. http://www.turkiyat.hacettepe.edu.tr/huydotad/huydotad_2sayi.pdf adresinden erişilmiştir.
- Bolat, Y. (2016). Sosyal Değerleri ve Değerler Eğitimi Anlamak. *The Journal of Academic Social Science*, 4(29), 322-348.
- Demir, A. ve Açık, F. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler. *TÜBAR*, XXX, 51-72. http://turkoloji.cu.edu.tr/YENI%20TURK%20DILI/af_ozellikler/af_ozellikler.htm adresinden erişilmiştir.
- Demircan, Ö. (1990). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, İstanbul: Ekin Eğitim Yayıncılık.
- Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi: Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme* (2013). Almanya, Main: telc GmbH. https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.pdf adresinden erişilmiştir.
- Ekşi, H. ve Katılmış, A. (2011). *Karakter Eğitimi El Kitabı*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Er, K. O. (2006). The Effects of Culture In Foreign Language Curriculum. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 39, 1-14.
- Erkman-Akerson, F. (2008). *Dile Genel Bir Bakış*. İstanbul: Multilingual Yayıncılık.
- Güngör, E. (2008). *Ahlak psikolojisi ve sosyal ahlak*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Kızılcılık, Ş. ve Erjem, Y. (1994). *Açıklamalı Sosyoloji Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Atilla Kitabevi.
- Kuşdil, M. E. ve Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). Türk Öğretmenlerin Değer Yönelimleri ve Schwartz Değer Kuramı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(45), 59-76.

- Kutlu, A. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürün Araç Olarak Kullanımı: Gazi Yabancılar için Türkçe Öğretim Seti Örneği (B1-B2 Seviyesi). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(2), 697-710.
- Oğuz, M. Ö. (2004). *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Müzelenmesi Sempozyum Bildirileri* (Haz. Oğuz, M. Öcal ve S. Tuba Özkan). Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Halkbilim Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Okur, A. (2013). Milli Kültür ve Folklorun Türkçe Ders Kitapları Aracılığıyla Aktarımı. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6(11), 877-904.
- Okur, A. ve Keskin, F.(2013). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürel Ögelerin Aktarımı: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği. *JASSS*, 6(2), 1619-1640.
- Ozil, Ş. (1991). “*Dil ve Kültür*” *Çağdaş Kültürümüz Olgular-Sorunlar*. 95-115. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları.
- Schwartz, S. H. (1992). Universals In The Content and Structure of Values: Theoretical Advances and Empirical Tests in 20 countries. M. P. Zanna (Ed.), *Advances In Experimental Social Psychology* içinde (s. 1-65). NY: Academic Press.
- Schwartz, S. H. (1996). Value Priorities and Behavior: Applying A Theory of Integrated Value Systems. C. Seligman, J. M. Olson & M. P. Zanna (Ed.), *The Psychology of Values: The Ontario Symposium* içinde (s. 1-24). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Tapan, N. (1989). Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Özgün Metinlerin İşlevi, *Dilbilim Dergisi*, VIII, 183-192, İstanbul: İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.